

Az elfáradt pesti emberek

#

A pesti ember, — ez a gyűjtőneve a főváros mindenhonnan összeverődött sokfajtájú és összetételében olyan furcsa publikumának, — a legtehetségesebb világvárosi jelenség, amely életrevalóságban és fölényben úgy szólván egyedül áll az európai metropolisok embertípusai között. Rokonszenvesebb és kedvesebb valamennyinél, fiatalabb is, életrevalóbb is és hogy hetven esztendő alatt Budapestből az lett ami ma, hogy ezalatt a hetven esztendő alatt Budapest Magyarországból azt csinálta, amivé Magyarország kifejlődött, az a pesti ember érdeme!

Való igaz, a falu, a vidéki kisváros táplálta friss emberanyaggal a fővárost, kétségtelen, hogy nem a patriciusok, de a vidékről felszármazott friss magyar elem energiája fejlesztette a fővárost világvárossá, mindegy, nem ez a lényeges, hanem az, hogy Budapest felszívta a vidéki életerőt, a friss nedveket és a tehetséges pesti ember esze, munkája, ügyessége, vagy csak ügyeskedése lüktető tempót vitt az egész ország vérkeringésébe. Budapest nem is tűrt magánkívül más nagy várost az országban, egész Európában se látjuk példáját annak a centralizációnak, amely nálunk automatikusan végbement a többi városok rovására.

A világháboruban a pesti ember nagyszerűen viselte magát. Akit a frontra szólított a kötelesség, ott volt jó katona, aki itthon maradt, itthon illeszkedett bele a megváltozott életrendbe, Budapest a nagy világ-rengés közepette is okos maradt és fölényes, nincs a kontinensen egy főváros se, még semleges országokban is alig, ahol olyan kevésbé látszanék a háboru komorsága, mint éppen itt. Mikor a hadiszerencse ellenünk fordult, a pesti ember akkor se ijedt meg és mióta mellénk állt, azóta se szédült el, itt minden helyzetet tudomásul vesznek és beállítják az életrendbe. A napok csak egymásután következnek, de nem hasonlítanak egymásra! Ezt itt jól tudják és aszerint csinálják az életrendet.

A háboru hullámozó katonai eseményei és gazdasági változásai közepette olyan okosan és helyesen viselkedő pesti ember idegzete azonban mintha most az utolsó felvonás idejére kissé megtorpant volna. Ujabban már olyan jelenségeket kezdünk tapasztalni, melyekből nem ismerünk rá a pestiek fölényére, okosságára, kedvességére, ami azért feltűnő, mert hiszen katonailag, politikailag és a háboru minden más fővonatkozásában egészen mellénk állt a szerencse és érthetetlen, hogy éppen ilyen kedvező körülmények között kezd jelentkezni az a lazulás, amely a pesti ember okos önzésében, izlésében, életviszonyai tudatos irányításában mutatkozik.

Mintha belefáradt volna, mintha megunt volna a pesti ember a gazdasági élet háborus berendezkedéseit, mintha elfásult volna azok iránt és azokkal szemben, amik mostanában történnek vele. Abba, hogy élelmezését, ruházkodását központokból csinálják, hogy jegyeket és engedélyeket, szállítási igazolványokat és hatósági beosztásokat kellett megszoknia, hát ezen nem segíthetett, ez velejárt a háboruval. Az volt mindig a refrénje a panaszkodásnak, ha panaszkodott, hát majd csak vége lesz a háborunak és akkor ennek is vége lesz! Ám mostmár kezdenek belenyúlni a háboru utáni életébe is és ezt is fásultan, unottan tűri, nem tesz ellene, nem is próbál tenni ellene semmit. Itt, ebben a petyhüdt, megnyugvó és vállvonogató figurában, ebben az új beállításban nem szeretjük a pesti embert.

Felemelik a közuti közlekedési díjszabást, megadóztatják a gáz- és villanyfogyasztást, ezek már nem háborus átmeneti terhek, mint az élelmiszer és a ruházkodási viszonyok nyomorúságai, hanem már a béke idejére is állandó berendezésű jelenségek. A pesti ember lenyeli, nem törődik vele. Pedig ha szervezve volna, hát azoknak, akik a városházán megcsinálják ellene ezeket a városi fogyasztási adókat, bizony odamondhatná, hogy tessék megadóztatni az ingatlanok értékelkedési többletét, tessék megadóztatni a városatyák

Spekulációját, tessék betterment adókból fedezni a városi élet deficitjét, ne fogyasztási adókkal terheljék a városi lakosságot.

De a fáradt, fásult pesti ember megnyugszik. Fog gázadót, villanyvilágítási adót fizetni, fog 20 fillért fizetni a villamoson, ahol 12 fillért fizetett. Mert most hozzászokott ahhoz, hogy az élelmiszerét megdrágították, a ruházata megdrágították és fizet, fizet, mindent fizet, míg csak el nem jön majd a pillanat, amikor majd nem tud fizetni, mert nem lesz miből fizetnie.

Ugy meglazult, elzüllött a pesti ember el-lentállása, izlése, morálja, hogy szinte féltünk kell mindent, ami a pesti ember kedves-ségével, tehetségével ebben az országban mostanáig összefüggött. Az a neimtörődömség, amelylyel belenyugodtak, hogy az élelmiszer drága, hogy a suszter, szabó, kalapos megzsarolja a vevőt, hogy mindennek az az ára, amit az eladó ráparancsol éppen a vevőre, az meglátszik a pesti ember színházán, moziján, szórakozási helyén. Nivósülyedés mindenütt, mert mennél hitványabb a portéka, annál jobban biztosítva van a kelendősege.

A főváros új közönséget kapott. A vidékről is, azután bizonyos néprétegek vagyoni helyzetének javulásával is. A színháznak ma ötszörte több publikuma van, mint volt és ennek az új publikumnak minden jó, amit adnak elébe. És csak az kell egy pesti színházi vállalkozásnak, egy szórakoztató intézménynek, vagy vállalatnak, hogy a publikumban hajlandóságot lásson az alacsonyabb nivó elfogadására. Egy tengeralattjáró sülyedési kalamitása elhaló lehelet ahhoz képest, amit ilyenkor azután nivósülyesztésben produkálnak.

Amerre nézünk, mindenütt azt látjuk, hogy a pesti ember kifáradt a maga élete intézésében, a maga városa irányításában és a kufárok nemcsak az üzleti életben, de minden téren átvették az ellenőrzés nélkül való önérdék uralmát. A szervezetlenség nemcsak az élelmezési és ruházati, szóval a közszükségleti téren mutatkozik a pesti ember terhére, de minden életjelenségben, amely csak van, mindenütt látható lett a kapzsiság, az izléstelen-ség és a nivózuhanás. Drága Budapestünk fénye, kedve, színe, hangja, melegsége, mind, mind áldozata kezd lenni a pesti ember megtört ellenállásának és annak, hogy élelmes ügyeskedők minden téren jelentkeznek, kihasználni ezt az — reméljük — átmenetet, míg a pesti ember magára nem eszmél és újra fel nem lép magának és maga körül rendet teremteni.

Mi, rajongói Budapestnek és a pesti ember tehetségének, nem tagadjuk, meg vagyunk ijedve, féltjük a pesti embert attól az új küzdelemtől, melyet a majd győzelmesen befejezett háboru után itthon önmaga és itthoni ellenségeivel szemben meg kell vívnia, hogy a sikátorokba beteretlt pesti életet kiharcolják újra a körutakra és sugárutakra. ká.

Budapest, december 9.

Válaszok a képviselőház üdvözlő-távirataira. Szász Károly, a képviselőház alelnöke, a képviselőház nevében a német birodalmi gyűléshez és a bolgár szobranjéhez intézett üdvözlő táviratokra a következő választ kapta:

Nagyméltóságod mai sürgönyét hálásan köszönve, a birodalmi gyűlés nevében a legszívélyesebben viszonzom a magyar képviselőház üdvözlését és jókívánságait. A kivívott győzelem feletti büszkeségben együtt dobognak szíveink a szövetséges hadseregek iránt, amelyek oly nagyszerűen teljesítették feladatukat és amelyek a mi és a szövetségesek igazságos ügyeért folyó harcot — ebben biztosak vagyunk — a végső győzelemig dicsőséggel fogják folytatni. Dr. Kaempf, a birodalmi gyűlés elnöke.

Bukarest eleste alkalmából a szobranje részéről van szerencsém a legmelegebb szerencseki-vánatainknak adni kifejezést a nemes és hős magyar nemzet képviselői előtt, arról biztosítván Önöket, hogy ez az örvendetes esemény még inkább meg fogja erősíteni a barátságnak azokat a kapcsait, amelyeknek össze kell kötniök e két nemzetet. D. Vacseff, a szobranje elnöke.

Konstantinápolyi nagykövetünk a szultánnál. Konstantinápolyból táviratozzák: Örgróf Pallapicini János magyar-osztrák nagykövet pénteken kihallgatáson jelent meg a szultánnál, hogy köszönetét fejezze ki a Ferenc József király halála